

de nostra mortalitate suscepit, ut de sua immortalitate collata, moti possit vita pro mortuis. Et quia corpus assumptum ablatum erat ab oculis nostris, & sideribus illaturus, necessarium erat, ut nobis in hac die sacramentum corporis & sanguinis sui consecraret, ut coletur vel jugiter, jure per mysterium quod semel offerebatur in pretium; ut quia quotidiana & indefessa currebat pro hominum salute redemptionis, perpetua esset etiam redemptionis oblatio, & perennis illa victima, viveret in memoria, & præsens semper esset in gratia. Vera unica & perfecta hostia, fide existimanda non specie: nec exterioris censenda visu hominis, sed interioris affectu. Unde merito cœlestis confirmat autoritas, quia caro mea verè est cibus, & sanguis meus verè est potus.

Recedat ergo omne infidelitatis ambiguum, quandoquidem qui autor est muneris, ipse est etiam testis veritatis. Nam visibilis sacerdos, visibiles creaturas in substantiam corporis & sanguinis sui, verbo suo secreta potestate convertit, ita dicens: Accipite & comedite, hoc est corpus meum. Et sanctificatione repetita: Accipite, inquit, & bibite, hic est sanguis meus. Ergo ut ad nutum præcipientis Domini, repente ex nihilo subsisterent excelsa cœlorum, profunda fluctuant, vasta terrarum, ita parem potentiam in spiritualibus sacramentis verbis præbet virtus, & rei servit effectus. Quanta itaque & quam celebranda vis divinæ benedictionis operetur: & quomodo tibi novum & impossibile videri non debeat, quod in Christi substantiam terrena & mortalia commutantur: te ipsum, qui jam in Christo es regeneratus interroga.

Dudum alienus à vita, peregrinus à misericordia, à salutis via, intrinsicus mortuus exulabas: subito initiatus Christi legibus, & salutaribus mysteriis innovatus, in corpus Ecclesie non videndo, sed credendo transisti: & de filio perditionis, adoptivus Dei fieri occulta puritate meruisti, in mensura visibili permanens, major factus es teipso visibiliter sine quantitate augmento, cum ipse atque idem esses, multo aliter fidei processibus extitisti. In exteriore nihil additum est: & totum in interiore mutatum est, ac sic homo Christi filius effectus, & Christus in hominis mente formatus est. Sicut ergo sine corporali sensu præterita vilitate deposita, subito nova indutus es dignitate; & sicut hæc quæ in te Deus læta curavit, infecta diluit, maculata deterfit: non sunt oculis, nec sensibus tuis credita: ita cum reverendo altari cœlestibus cibus sariandus accedis, sacrum Dei tui corpus & sanguinem respice, honora, mirare, mente contingit, cordis manu suscipe: & maximè hautu interiori assume.

Quod si illius veteris legis manna de quo legitur: Pluit eis manna ut ederent, hoc unicuique sapiebat quod desiderii concupierat: aliudque erat quod sumebatur, aliud quod videbatur: invisibilitèrque sapor ille in singulorum sensibus formabatur: si ergo illud veteris legis manna, cœlitus elapsam per multimodas suavitates, naturæ suæ meritum & generis sui excedebat intuitum: & si creaturam suam dispensatio largitoris multiplici diversitate condiderat, ut præberet gustus quod ignorabat aspectus: quia juxta recipientis desiderium, esca illius novitas & dignitas nascebatur: Unumquemque enim variis & alienis saporibus reficiebat mellistum pluvie illius donum, & multiplex siccis imbris obsequium: quæ cum ita sint: quod illic aviditas faciebat, hic fides faciat: & sicut in corpore cibus sapiebat, in pectore Deus credulitate proficiat: sicut legitur: Accedat homo ad cor altum, & exaltabitur Deus: Ideo quod ibi delectatio obtinebat in faucibus, hic benedictio operetur in sensibus. Ad cognoscendum & percipiendum sacrificium veri dominici corporis, ipsa te roborat potentia consecratoris: & qui tunc latuit præfiguratus in manna, sit tibi nunc manifestatus in gratia.

Ipsam autem fuisse in manna illius specie præfiguratum: etiam Propheta evidenter ostendit, dicens: Panem cœli dedit eis: panem angelorum manducavit homo. Et quis panis est angelorum nisi Christus, qui cibo suæ charitatis & lumine claritatis nos faciat? Et hunc dat panem, dicente Propheta: Sexta die duplum colliges. Dum enim primò à dominica die in lege tribuitur, & in solo sabbato denegatur: jam tunc Christus ab Ecclesia cui dominicum resurrectionis diem consecravit, recipiendus ostenditur: & synagoga ad quam cultus sabbati pertinebat, negandus esse percipitur: dum dies

qui est dies septimus, cœlestis panis fraude mulctatur de quo pane vetus narrat historia. Nec qui plus collegerat habuit amplius: nec qui minus paraverat, reperit minus: eo quod Eucharistia perceptio non in quantitate, sed in virtute consistat: quod corpus Domini sacerdote dispensante tantum est in exiguo, quantum esse constat in toto. Quod cum Ecclesia fidelium sumit: sicut plenum in universis, ita integrum esse probatur in singulis. De quo sensu apostolica sententia derivata est dicens: Qui multa habet non abundabit, & qui modicum habet, non minorabit.

Non enim de communi pane accipi dictum potest, quem si forte esurientibus apponeremus: non ex toto perveniret ad singulos: quia particulatim & minutatim pro portione sua unusquisque præsumeret. De hoc verò pane cum assumitur, nihil minus habent singuli quam universi: totum unus, totum duo, totum plures sine diminutione accipiunt: quia benedictio hujus sacramenti scit distribui, nec scit distributione consumi.

Sacramenti itaque hujus formam, etiam in Judæorum paginis videmus expressam. Nam de Melchisedec in Genesi legitur: Et Melchisedec rex Salem obtulit panem & vinum & benedixit Abraham. Fuit autem sacerdos Dei altissimi: dumque à præputio, id est, à gentili, circumciso futura benedicitur, Ecclesie gloria prædicatur: & synagoga infideli populus ex gentibus acquisitus præponitur. Hujus ergo Melchisedec genealogia vel origo notitiam illius temporis latuit: & oblatione panis & vini, hoc Christi sacrificium præfiguravit, de quo Propheta pronunciat: Tu es sacerdos in æternum secundum ordinem Melchisedec.

Nam & Moyses de eo mysterio loquens: vinum & sanguinem sub una appellatione significat: & in benedictione Patriarchæ dominicam passionem multo amplius demonstrat: ita inquit. Lavabit in vino stolam suam, & in sanguine uvæ pallium suum. Adverte quam evidenter constat vini creaturam, Christi sanguine nuncupatam. Et quid adhuc de hac duplici specie inquirere debeat, ipso Domino attestante cognosce. Nisi, inquit, manducaveritis carnem filii hominis, & biberitis ejus sanguinem, non habebitis vitam in vobis.

Quod testimonium contra Pelagii blasphemias evidentissimum atque validissimum est: qui asserere arrepta impietate præsumit, non propter vitam, sed propter regnum cœlorum, baptismum parvulis conferendum. Sub his enim Dei verbis quibus Evangelista pronunciat: Non habebitis vitam in vobis: aperte intelligendum est, quod omnis anima munere baptismi vacua, non solum gloria careat, sed & vita.

Hoc itaque dominici sanguinis vinum aqua esse miscendum, non solum traditione sed ipso genere passionis ostendit: ex cujus sacro latere sanguis & aqua lanceæ illusione profluxit: sicut & Propheta multo antè præcinit dicens: Percussit Petram, & effluxerunt aquæ. Et Apostolus: Bibebant, inquit, de consequente eos petra. Vides quod qui biberit de Christi gratia, sequitur eum Christi misericordia.

Sed in Salomone de ipso Deo prædictum legitur: Sapientia, inquit, ædificavit sibi domum, id est, corpus hominis assumpsit: in quo habitat plenitudo divinitatis: Excidit columnas septem: quia illum benedictio gratiæ septiformis implevit. Mactavit hostias suas: miscuit in cratere vinum suum: & paravit mensam suam. Et in sequenti: Venite, & edite de meis panibus, & bibite vinum quod miscui vobis. Admixtum ergo aqua vinum legitur.

Nunc causam quare utrumque Dominus misceri voluerit, inquiremus. Quando in Judæorum convivio nuptiali vinum, id est, fides in eis deficiebat: Vinum, inquit, deficiebat: quia vinea fructum negabat: de qua dicitur: Expectabam ut faceret uvas, fecit autem spinas. Unde & serpens spinæ capiti redemptoris imposuit: quando Dominus nuptiali tempore, id est, quando sponsus se Ecclesie suæ paschali exultatione jungendo aquas in vinum convertit: manifeste præfigurans multitudines gentium de sanguinis sui gratia esse venturas. Per aquas enim populos significari, factis aperitur eloquiis: sicut legitur: Aquæ istæ quas vidisti, populi sunt & gentes & linguæ. Unde & advertimus in aquis figuram gentium demonstrari, in vino autem sanguinem dominicæ passionis ostendit. Ac sic cum in sacramentis vino aqua miscetur, Christo fidelis populus incorporatur &

jungitur, & quadam ei copula perfectæ charitatis unitur, ut possit dicere cum Apostolo: Quis nos separabit à charitate Christi? tribulatio, an angustia, an persecutio? & reliqua. Deus autem homini suscepta sanctificatione miscetur, quam fides in ipso peccatore affectus justitiæ, misericordia pietatis infundit.

Etiam in hoc ipso, quod in numerosis tritici granis panem confici novimus, unitatem constat assignare populorum. Sicut enim frumentum quod sola purgantis sollicitudine ad candidam speciem molarum labore perficitur, ac per aquam & ignem in unius panis substantia congregatur: sic variegates, diversæque nationes, in unam fidem convenientes, unum de se Christi corpus efficiunt, & Christianus populus quasi tritici grana innumerabilia in sacrilegis nationibus fide purgata atque cribrata discernitur. Et in unum, quasi infidelium lolio pertransiente colligitur, & duorum testamentorum instructione, velut frumentum gemino molarum opere curatum nitefcit, & in illam primæ originis dignitatem nativo candore mutatur, ac per aquam baptismi, vel per ignem Spiritus sancti, æterni illius panis corpus efficitur.

Sicut ergo separari grana ab illius confectioe panis adunatione non possunt, & sicut aquæ ad propriam redire substantiam in vinum permixtæ, jam non possunt: sic & fideles quique atque sapientes, qui redemptos se Christi sanguine & passione cognoscunt, ita debent quasi inseparabilia membra capiti suo, fidei observatione & ardentissima religione sociari, ut ab eo non voluntate, non necessitate seungi, non ulla terrena spe ambitione, non denique ipsa possint morte divelli. Nec dubitet quisquam primarias creaturas, nutu divinæ potentie, præsentia summæ majestatis in dominici corporis transire posse naturam, cum ipsum hominem videat artificio cœlestis misericordie Christi corpus effectum.

Sicut autem quicumque ad fidem Christi veniens ante verba baptismi adhuc in vinculo est veteris debiti, his verò memoratis, mox exiit omni fœce peccati: ita quando benedictiæ verbis cœlestibus creaturæ sacris altarium imponuntur, antequam invocatione sui nominis consecrantur, substantia illic est panis & vini, post verba autem corpus & sanguis est Christi. Quid autem mirum est, si ea quæ verbo potuit creare, verbo possit creata convertere? Imò jam minoris videtur esse miraculi, si id quod de nihilo agnoscitur condidisse, jam conditum in melius valeat commutare. Require quid ei possit esse difficile, cui facile fuit hominem de limi materia figurare: imaginem etiam suæ divinitatis induere, cui promptum est eum rursus revocare de inferis, restituere de perditione. reparare de pulvere, de terra in coelum levare, de homine angelum facere, corpus humanum conforme corpori suæ claritatis reddere, figmentum suum in regni sui consortio sublimare: ut qui corpus nostræ fragilitatis assumpserat, nos in corpus suæ immortalitatis assumat: ad quam gloriosam resurrectionem piis non operibus præparare dignetur, qui vivit & regnat in sæcula sæculorum.

HOMILIA SUPER EVANGELIUM Matthæi, incerto autore.

SANCTUS Evangelista docet nos necessitatem inopie tolerantis, subsidii causa amicam debere perquirere, & id quod deest ad refectorem alterius, oportere ab altero mutuari. Intantum autem ad postulandum pervicacem esse voluit petitorum, ut nec nocturnis horis pulsare amici januam desinat, nec excitate eum dubitet quiescentem: ita etiam, ut tædium inferens impudentia mereatur quod amicitia non meretur, & communicationem panis extorqueat importunitas, quam non impetrat humanitas. Ait enim: Quis vestrum habebit amicum, & ibit ad illum media nocte, &c.

Videtur ergo secundum literam aliquid persuadere, ut media nocte quiescenti amico & clauso cubiculo dormienti molesti esse minime desinamus. Sed si ad spirituales nos intelligentiam revocemus, inveniemus non durè Dominum, sed utiliter præcepisse. Nam utique postquam discipulos orationem dominicam docuit, hanc subiecit parabolam: ut intelligeremus importunos nos amicos esse debere, non expo-

stulando aliquid, sed potius precando: id est, Christum non carnali manu percutiendo, sed spirituali oratione pulsando. Ipse enim, si rectè vivimus, amicus noster est. Nam quis amicior nobis est, quam ille qui pretio sui sanguinis nos redemit? Ipse, inquam, amicior omnibus est: qui cum sit Dominus, amicus esse dignatur, dicens ad Apostolos: Jam non dicam vos servos, sed amicos.

Hujus ergo amici ostium incessabiliter pulsare debemus, & horis eum inquietare nocturnis, & usque adeo molesti esse, ut importuni etiam judicemur. Sed non hujus importunitatis vereamur offensam: quia hæc apud Dominum importunitas opportuna est. Acceptor enim est illi impudens deprecatio, quam secunda præsumptio: hoc est, plus mereatur qui sollicitus orat instanter, quam qui confidens distulit negligenter. Ait enim & ille: si perseveraverit pulsans. Perseverans igitur meretur accipere: quod alibi evidenter dicit: Qui perseveraverit usque in finem, hic salvus erit. Non multum ergo juvat frequenter orare, cui contigerit aliquando cessare.

Semper igitur & sine intermissione petendum est & pulsandum, ne precatio antè acta nihil proficit: si non ad finem eodem quo cæperit tenore pervenerit. Dico, inquit, vobis, & si non dabit illi surgens, eo quod amicus ejus sit, propter importunitatem ejus surget & dabit. Magna perseverantia est, quæ quamvis importuna est, quamquam molesta sit Deo, tamen plus amica est, quam amicus. Ecce enim quod amico negatur, perseverantia promeretur. Illi recusat de fiducia, huic de contentione compatitur. Illi non largitur familiariter pulsanti, huic pertinaciter miseretur oranti.

Pulsemus igitur ostium Domini, non solum per fidem, sed etiam perseverantia, ut aperiat nobis: & media nocte pulsemus, ne gravis nos ad vigilandum peccatorum somnus invadat: quoniam scriptum est: Beati servi quos cum venerit Dominus invenit vigilantes. Hoc autem ostium aperiri sibi Apostolus exposcit, non solum suis: sed etiam propriis orationibus obsecrans se juvari, dicens: Ut aperiat mihi ostium ad loquendum mysterium Christi: scilicet aperto ostio illos sacramenti panes accipere desiderans, de quibus esurientis gentilis populi ad cognoscendum Dominum inedia saturaret. Et nos ergo pulsemus hoc ostium & perseveranter oremus, ut ex ipso sapientiæ & scientiæ panem accipere mereamur. Nam nisi substantiam exinde sumperimus, fraternitatis istius desiderium proprio sermone reficere non valemus.

Vel homo iste quilibet Christianus intelligitur, qui fidem Trinitatis tantummodo intelligit: & quod necessarium est, nisi alter eum doceat, ignorat. Amicus verò ejus, ut diximus, Christus est. Quod dicit: vadit ad illum media nocte, id est, in novissimo tempore, & dicit illi, commoda mihi tres panes: ac si dicat anima illa ad Christum: commoda mihi fidem Trinitatis, & fac me intelligere quemadmodum operari me oportet. Amicus meus venit de via; ac si dicat, sensus meus ambulavit per diversas regiones, & rediens ad me vacuus est, non habeo alimenta spiritalia quæ ante illum ponam: nisi tu me doceas fidem Trinitatis, spem, charitatem, & omne quod ei tribuam: nec unde eum doceam habeo. Ad quem ille respondens deintus dicit: Noli mihi molestus esse, & cætera. Distulit quidem desiderium, sed non abstulit, ut plus nos quæramus, & inventus strictius teneatur. Quod verò dicit: Pueri mei mecum sunt, ac si dicat Dominus Christus omnipotens: sancti mei quos volui jam mecum sunt. Non possum surgere & dare tibi. Ideo negat petitionem, ut probet cujuslibet perseverantiam. Et quod dicit: si non dabit illi surgens eo quod amicus ejus est, propter improbitatem tamen ejus surget, & dabit illi quotquot habet necessarios: sic & Dominus Jesus amicus & frater noster Christianorum, omni importune fidelitèrque petenti, pro jugi petitione quicquid in nomine ejus petierit, sine difficultate tribuet. Sicut & sequitur.

Ego vobis dico: Petite, & dabitur vobis: quærite, & invenietis: pulsate, & aperietur vobis: id est petite patrem, quærite filium, pulsate Spiritum sanctum. Vel petite cogitationibus, quærite verbis, pulsate operibus. Sive petite fidem, quærite opere, & pulsate scientia: & ecce omnia aperientur vobis. Quis autem ex vobis patrem petit panem, nunquid lapidem dabit illi? Ac si dicat: qui petit à Domino charitatem & dilectionem, non illi dat duritiem cordis. Aut piscem, nunquid pro pisce serpentem dabit illi? Per piscem fides intelligitur, per serpentem infidelitas: ac si dicat: si petis à

